

God administrationspraksis for tilskud til specialundervisning

God administrationspraksis er en fælles forståelse for, hvordan skoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud bør forholde sig omkring optagelse og vurdering af elever med behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, herunder hvordan samarbejdet med PPR bør foregå.

God praksis tager udgangspunkt i gældende regler på området, henholdsvis Efterskoleloven (særligt § 26 og § 26 a), Tilskudsbekendtgørelsen samt Undervisningsministeriets "Retningslinjer til vurdering af om en elev har et særligt omfattende støttebehov" af 18. marts 2016.

God praksis skal ses som et supplement til gældende regler på området og kan ikke træde i stedet for de eksisterende regler. Men da de nye regler lægger op til ændret praksis, har der været behov for at skabe en fælles forståelse for, hvilken rolle skolerne skal spille i det nye system. Formålet er at sikre en retfærdig og gennemsigtig fordeling af de midler, der er til rådighed til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

God administrationspraksis betyder:

- At skolen for alle optagne elever foretager en indledende vurdering af, om en elev skal udløse
 - a) grundtakst alene *eller*
 - b) grundtakst plus tillægstakst 1 *eller*
 - c) grundtakst plus tillægstakst 2.
- At skolen indhenter så mange informationer som muligt om eleverne forud for vurderingen for derved at have det bedst mulige grundlag for at vurdere eleverne.
- At skolen i sin vurdering af støttebehovet inddrager skolens undervisningstilbud og ikke alene baserer sig på elevens forhold.
- At skolen efter at have foretaget den indledende vurdering alene beder om en udtalelse hos PPR for de elever, hvor man vurderer, at eleven skal udløse en tillægstakst, eller hvor man er i tvivl om, hvorvidt eleven skal udløse en tillægstakst.
- At skolen anvender den skabelon, der er udarbejdet af Efterskoleforeningen, når man beder PPR om en udtalelse.
- At skolen går i dialog med PPR omkring en udtalelse i situationer, hvor det er skolens opfattelse, at PPR's vurdering beror på en misforståelse af gældende regler.
- At skolen anvender den skriftlige plan, der er et krav for at modtage tillægstakst, som et aktivt redskab til at udvikle, styre, evaluere og dokumentere den pædagogiske indsats over for den enkelte elev.

Falder eleven inden for målgruppen?

Når man får en henvendelse om optagelse, enten fra forældrene selv eller sagsbehandler/UU-vejleder, er det i første omgang skolens opgave at vurdere, om eleven falder inden for skolens målgruppe. Til den vurdering vil skolen typisk indhente forskellige dokumenter i form af udtalelser fra tidligere skole(r), papirer fra PPR (Wisc-test, PPV m.v.), eventuelt papirer fra børnepsykiatrisk afdeling, ordblindetest m.v. Desuden vil der oftest blive afholdt en samtale med forældrene samt rundvisning på skolen. Mange skoler anvender i den forbindelse et skema, hvor man noterer forskellige oplysninger om eleven.

Det vil typisk være forældrene selv, der medbringer/sender papirer fra PPR, men hvis forældrene har svært ved at skaffe den nødvendige dokumentation, kan skolen være behjælpelig med at kontakte PPR – dette kræver i så fald samtykke fra forældrene. I den indledende vurdering af om eleven falder inden for skolens målgruppe, skal man som udgangspunkt ikke bede om en specifik udtalelse fra PPR om barnets behov for specialundervisning/støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer.

Skal eleven udløse tillægstakst?

Hvis man på baggrund af ovenstående når frem til, at eleven er inden for skolens målgruppe, og man i øvrigt vurderer, at man kan tilbyde eleven et godt ophold, optages eleven. Det er først, når eleven er optaget, at man eventuelt skal bede PPR om en udtalelse om, at elevens støttebehov er på mindst 9 ugentlige timer.

Det er dernæst forstanderens ansvar at vurdere, hvorvidt en elev bør udløse en tillægstakst eller alene bør udløse en grundtakst. Hvis forstanderen ikke selv laver vurderingen, skal det være tydeligt, hvem der har fået tildelt denne opgave. Det anbefales, at man har en procedure, hvor man er minimum to personer på skolen, der foretager vurderingen, især i de tilfælde hvor man er i tvivl om placering af elever.

I vurderingen af, hvorvidt en elev skal udløse grundtakst alene eller grundtakst + tillægstakst, inddrager man alle de papirer, man på det tidspunkt har fået tilsendt fra PPR/tidligere skole m.v. Desuden inddrager man den viden, man har opnået om eleven i forbindelse med optagelsessamtalen. Hvis man finder grundlaget utilstrækkeligt, bør man undersøge, om det er muligt at fremskaffe yderligere dokumentation, f.eks. fra tidligere skole og/eller PPR.

Den første sontring vil naturligt tage udgangspunkt i elevens tidligere skolegang. Har eleven ikke tidligere modtaget specialundervisning, vil eleven som udgangspunkt vurderes til alene at udløse grundtakst. Der kan dog være særlige forhold, der taler for, at eleven alligevel skal udløse en tillægstakst, eksempelvis:

- Hvis eleven har modtaget væsentlig faglig støtte i skolen uden udredning ved PPR.
- Hvis eleven efter efterskolens vurdering rettelig burde have modtaget specialundervisning.
- Hvis eleven ikke har været i skole i længere tid og derved har markante faglige vanskeligheder.

Under alle omstændigheder skal man være opmærksom på, at man skal have *væsentlige* argumenter over for PPR, hvis man indstiller en elev til tillægstakst 1 eller 2, når eleven er ukendt af PPR. Man må også forvente, at PPR først vil udarbejde en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) af eleven, inden de eventuelt vil anbefale støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer.

Elever, der har gået i specialklasse/på specialskole eller har modtaget specialundervisning i en almindelig klasse (dvs. modtaget støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer), vil ofte skulle udløse en tillægstakst, men for de elever bør der også foretages en grundig vurdering af elevens forhold i øvrigt for derved at vurdere, om eleven kan rummes på efterskolen inden for en ren grundtakst.

Der *kan* være eksempler på elever, hvor man reelt er i tvivl om, hvorvidt eleven skal udløse en grundtakst alene eller grundtakst + en tillægstakst. Det vil typisk være i situationer, hvor den dokumentation man har modtaget er mangelfuld – og det ikke har været muligt at fremskaffe yderligere dokumentation. Eller det kan være i situationer, hvor eleven er velbeskrevet, men elevens vanskeligheder er meget komplekse.

Skal eleven udløse tillægstakst 2?

Specifikt i forbindelse med vurdering af tillægstakst 2, skal man tage udgangspunkt i de retningslinjer, som Undervisningsministeriet har udarbejdet, dateret d. 18. marts 2016.

Vær opmærksom på at elever, der kan udløse tillægstakst 2, som udgangspunkt har modtaget specialundervisning i specialklasse målrettet børn med de mest vidtgående behov og med meget lav klassekvotient og høj lærer/pædagog-normering. Eleven vil også på efterskolen have behov for at modtage undervisning på meget små hold med høj lærernormering, eventuelt suppleret med 1:1-undervisning. I det sidste afsnit hedder det, at det eksempelvis kan være elever med "...moderat til svær udviklingshæmning, elever med svære kommunikationsvanskeligheder, så der f.eks. anvendes tegn til tale, eller elever med svær gennemgribende udviklingsforstyrrelse".

Der er her tale om en form for minimumskrav, og de hidtidige erfaringer tyder på, at selv denne forholdsvis snævre definition gør gruppen af tillægstakst 2-elever større end forventet. Derfor opfordres alle skoler til, at man særligt omkring denne elevgruppe også i høj grad inddrager skolens forventede tilbud til eleven. F.eks. opfordres man til ikke at indberette elever, der formelt set falder inden for grænsen, når eleven ikke modtager et væsentligt anderledes tilbud end tillægstakst 1-elever.

Vær desuden opmærksom på, at der i retningslinjerne ikke er angivet behov for personlig assistance grundet et fysisk handicap som kriterie, og derfor bør dette ikke indgå i vurderingen. For elever, der har behov for personlig assistance for at overkomme *praktiske vanskeligheder* i forbindelse med *undervisningen*, bør der i stedet søges timer til personlig assistance i Undervisningsministeriet (§ 26 a i Efterskoleloven). Der kan søges om tilskud til personlig assistance, uanset om eleven er grundtakst-elev eller tillægstakst-elev. Har en elev behov for personlig assistance/praktisk hjælp i fritiden (omkring personlig hygiejne, medicinbehandling m.v.) er det kommunen, der skal bevilge denne støtte.

Kontakten til PPR

For de elever, der vurderes til alene at udløse grundtakst, tager man ikke kontakt til PPR. Det er *ikke* meningen, at man i omslaget, udarbejdet af Efterskoleforeningen, skal have et kryds i A-feltet under punkt 2¹. Dette felt er alene lavet for, at PPR har mulighed for at afkrydse A-feltet ("under 9 ugentlige undervisningstimer"), når de bliver bedt om en udtalelse på mindst 9 timer men er uenige i skolens vurdering. Eller når en skole åbent beder om PPR's vurdering, og PPR vurderer, at behovet er under 9 ugentlige undervisningstimer.

For elever, der vurderes til at skulle udløse tillægstakst 1, tager man kontakt til PPR med henblik på at få en udtalelse, om at elevens støttebehov er mindst 9 ugentlige undervisningstimer. For elever, der vurderes til at skulle udløse tillægstakst 2, tager man kontakt til PPR med henblik på at få en udtalelse, om at elevens støttebehov er mindst 9 ugentlige undervisningstimer samt at elevens støttebehov er særligt omfattende.

Når man henvender sig til PPR, opfordres man til at anvende den skabelon, der er lavet af Efterskoleforeningen, men tilpasset med skolens logo, beskrivelse af skolens tilbud m.v. Der er lavet to skabeloner: a) skabelon, hvor skolen indledningsvis har vurderet eleven til at udløse en tillægstakst 1 og b) skabelon, hvor skolen indledningsvis har vurderet eleven til at udløse en tillægstakst 2.

I de få situationer, hvor det ikke har været muligt at vurdere elevens behov, kan teksten ændres til, at det ikke har været muligt at vurdere elevens støttebehov og at man derfor beder PPR om at foretage denne vurdering. For elever, der fortsætter på skolen, kan man anvende samme skabelon men ændre teksten til, at man eksempelvis på baggrund af elevens ophold på skolen m.v. fortsat vurderer, at eleven skal udløse en tillægstakst 1.

Vær opmærksom på, at PPR er forpligtet til at udarbejde en *udtalelse* med deres anbefaling, og at man *skal* have en PPR-udtalelse for at kunne indberette en elev til tillægstakst. Det omslag, der er udarbejdet af Efterskoleforeningen i samarbejde med Undervisningsministeriet og Landssamrådet af PPR-chefer kan ikke erstatte en udtalelse – og skal altså opfattes som et supplement til PPR-udtalelsen. Man opfordres til altid at bede PPR om at udfylde omslaget i forbindelse med, at de laver selve udtalelsen, da omslaget entydigt angiver PPR's indstilling.

Omslaget udfyldes med de felter, man som skole kan udfylde, og sendes med brevet til PPR. Man kan evt. også medsende den vejledning, der er lavet til omslaget, men da den nye skabelon til PPR-brevet indeholder en beskrivelse af tilskudssystemet, vil det typisk ikke være nødvendigt.

Hvis man modtager en udtalelse fra PPR, hvor PPR tydeligvis har misforstået de gældende regler, skal man rette henvendelse til PPR og høre begrundelsen for deres vurdering. Hvis man dernæst fortsat vurderer, at udtalelsen er baseret på en misforståelse af gældende regler, opfordres man til at få PPR til at lave en korrekt udtalelse. Det kunne eksempelvis være i en situation, hvor en normaltbegavet elev

¹ Af de 3100 elever, der går på specialefterskole, udløser ca. 1950 elever ren grundtakst. Disse elever skal der *ikke* foreligge en PPR-udtalelse på. Det er altså ca. 2/3 af eleverne, som PPR ikke længere skriver udtalelser på.

er anbefalet til tillægstakst 2 af PPR, fordi de har opfattet ”særlige behov” som lig med at skulle på specialefterskole.

I forbindelse med aktivitetsindberetningen til Undervisningsministeriet, er det tilladt ikke at indberette eleven under tillægstakst, selvom der ligger en anbefaling på støttebehov i mindst 9 timer, hvis man vurderer, at eleven trods denne anbefaling kan rummes inden for grundtaksten. I en sådan situation opbevarer man PPR-udtalelsen på skolen, men indberetter ikke eleven med tillægstakst.

For elever, der har udløst en tillægstakst og som tager mere end et skoleår på efterskolen, skal der indhentes en ny udtalelse fra PPR, hvis skolen fortsat vurderer, at eleven skal udløse en tillægstakst i det nye skoleår. Det er vigtigt, at man som skole laver en evaluering af de elever, der fortsætter på skolen og foretager en konkret vurdering af, hvordan eleven har udviklet sig og dermed, hvorvidt eleven fortsat skal udløse en tillægstakst. I sin henvendelse til PPR kan man i afsnittet omkring vurderingen beskrive elevens udvikling i løbet af skoleåret og dernæst komme med sin anbefaling til PPR.

Når eleven er endeligt placeret

Man opfordres til at udarbejde en oversigt over alle elever, hvorpå det angives, om eleven udløser grundtakst alene eller grundtakst + tillægstakst 1 eller grundtakst + tillægstakst 2. Det kan være et godt redskab i den periode, hvor man indhenter udtalelser og kan samtidig give et hurtigt overblik over fordelingen af elever (og kan dermed også bruges i forbindelse med budgetlægning). For ordblindeefterskoler, der alene har elever, der udløser grundtakst, vil dette ikke være nødvendigt.

I løbet af skoleåret vil de fleste skoler opleve, at nogle elever viser sig mere ressourcekrævende end forventet, herunder elever der alene er vurderet til grundtakst. Medmindre der er tale om, at elevens behov er væsentligt anderledes end forventet, opfordres man til ikke at få PPR til at genvurdere eleven med henblik på, at eleven kan udløse tillægstakst. Der vil ofte også være elever, der er mindre ressourcekrævende end forventet, og grundlæggende bør man tænke i ”gynger og karuseller” i løbet af skoleåret, så PPR som udgangspunkt alene kontaktes i forbindelse med en elevs optagelse – herved bliver den primære kontakt med PPR i foråret forud for skoleårets begyndelse.

Når man har optaget alle sine elever, og man har fået lavet endelige aftaler med PPR, bør alle skoler danne sig et overblik over, hvordan fordelingen mellem de forskellige takster er. Det må forventes, at man alt andet lige over årene har en nogenlunde ensartet fordeling mellem taksterne. Har man eksempelvis 80 elever og normalvis har en fordeling af elever med 30 på ren grundtakst og 50 på tillægstakst, bør man bemærke, hvis man pludseligt har et skoleår med en markant anderledes fordeling i den ene eller anden retning.

Den skriftlige plan og evalueringen

For elever, der udløser tillægstakst 1 og 2, skal skolen udarbejde en skriftlig plan. Det fremgår af Efterskolelovens § 26. Man opfordres til at anvende den skriftlige plan som et aktivt redskab til at udvikle, styre, evaluere og dokumentere den pædagogiske indsats over for den enkelte elev. Man kan naturligvis også lave

skriftlige planer for elever, der alene udløser grundtakst, selvom det ikke er et lovkrav.

Skolen skal desuden systematisk og løbende evaluere indsatsen for elever, der udløser tillægstakst 1. Ved en fejltagelse er det ikke i Efterskoleloven blevet præciseret, at der også skal laves evaluering for elever, der udløser tillægstakst 2, men skolerne opfordres til, at man som minimum laver samme procedure omkring evaluering for tillægstakst 2-elever, som man gør for tillægstakst 1-elever. Og tilsvarende kan man naturligvis også lave en systematisk og løbende evaluering for elever, der alene udløser grundtakst, selvom det ikke decideret er et lovkrav. Det vil være naturligt at tænke evalueringen sammen med den skriftlige plan.